

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

„Pomôž mi, aby som to dokázal sám“

**Učebné osnovy pre piaty ročník A, B a C
variantu**

*PaedDr. Júlia Mankovičová
riaditeľka školy*

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK – VARIANT A

Slovenský jazyk a literatúra pre 5. ročník – variant A

1. Charakteristika predmetu Slovenský jazyk a literatúra. Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka,
- utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania,
 - naučiť ich rozumieť prečítanému textu,
 - z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Hlavné ciele:

- Správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach,
- poznávať obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m,
- poznávať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo,
- rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať,
- ústne tvoriť vety s danými slovami,
- písomne dopĺňať a obmieňať vety,
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania.

Ďalšie ciele:

- Rozvíjať zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa,
- spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňovať výchovu k vlastenectvu.

3. Proces vyučovania predmetu slovenský jazyk sa bude realizovať na hodinách slovenského jazyka a literatúry 7 hodín týždenne, spolu 273 hodín ročne. 0,5 hodín písania sa bude vyučovať každý druhý týždeň ako celá hodina.

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a stylistické cvičenia. Literatúra odporúčaná na čítanie v 5. ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí. V slovenských rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdzajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Jazyková komunikácia

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.

Podstatné mená - rod a číslo.

Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).

Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.

Písanie

V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne potreby.

Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu.

Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania.

Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

Komunikácia a sloh

Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich).

Odpovede na otázky

Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov. Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukcia kratších textov.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov. Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.

Opis

Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne).

Formy spoločenského styku

Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne).

Napísať pozdrav a blahoželanía na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

Čítanie a literatúra

Technika čítania

Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústredovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu).

Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk.

Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Rozširovanie slovnej zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah.

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.

S pomocou učiteľa reprodukovat', prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky. Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.

Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.

Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní).

Povesti a balady (napr. M. Ďuríčková, M. Rázusová-Martáková a iní).

Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová).

Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Jazyková komunikácia, písanie	100,5; 19,5
Komunikácia a sloh	39
Čítanie a literatúra	114

Matematika pre 5. ročník variant A

1. Charakteristika predmetu Matematika pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Vyučovanie matematiky sa snaží všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, poskytnúť adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a aj budúceho pracovného pomeru. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- pracovať s kružidlom,
- pracovať s rysovacími pomôckami a mať ich v náležitom stave.

Hlavné ciele:

- Vedieť sčítovať a odčítovať prirodzené čísla písomne, v obore do 100 a 1 000 písomne,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1 000,
- vedieť sčítovať a odčítovať prirodzené čísla v obore do 1 000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky: m, dm, cm,
- využiť vedomosti z aritmetiky a z geometrie v praxi.

3. Proces vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na hodinách matematiky, 5 hodiny týždenne, spolu 160 hodín aritmetiky a 35 hodín geometrie.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

ARITMETIKA

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100.

1. Sčítovanie a odčítovanie dvojčíferných čísel bez prechodu cez základ.
Sčítovanie a odčítovanie dvojčíferných čísel s prechodom cez základ.
2. Riešenie slovných úloh.

Nový typ: o n viac, o n menej.

Prirodzené čísla v obore do 1000.

Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.

Čítanie a písanie čísl.

Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.

Usporiadanie čísel, číselná os,

Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, >, <.

Riešenie jednoduchých nerovnic postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel v obore do 1000 spamäti a písomne.

1. Sčítovanie a odčítovanie násobkov 100. Príklady typu: $300+400$, $700-400$.
2. Pričítovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100.
Príklady typu: $300+4$, $300+34$.
3. Odčítovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.
Príklady typu: $304-4$, $334-34$.
4. Ostatné príklady sčítovania a odčítovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ. Príklady typu: $532+4$, $648-40$.
5. Precvičovanie a upevňovanie sčítovania a odčítovania v obore do 1000.
Vzťah: o n viac, o n menej.
Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek.

1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.
2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.
Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.
Násobilka s číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.
2. Jednotka dĺžky dm, m.
 - meradlo s decimetrovou stupnicou,
 - meradlo s metrovou stupnicou,
 - premieňanie jednotiek (m - dm, m – cm, dm – cm).
3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky, vytyčovanie úsečky v teréne.
4. Súčet a rozdiel dĺžok úsečiek - numericky.
5. Práca s kružidlom, rysovanie kružnice, stred, polomer.

5.Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100.	58
Prirodzené čísla v obore do 1000.	34
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 1000 spamäti a písomne.	36
Násobenie a delenie v obore násobiliek.	32
Dĺžka úsečky	35

Informatika pre 5. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Informatika pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským rozvíja ich myslenie a zároveň núti komunikovať žiaka s okolím prostredníctvom PC.

2. Ciele:

- Samostatne alebo s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne alebo s pomocou pracovať s myšou a klávesnicou,
- samostatne alebo s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD a DVD,
- samostatne alebo s pomocou minimalizovať alebo maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho.
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným
- kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- rozpoznať vhodné detské webové stránky vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia - príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

3. Proces vyučovania predmetu Informatika sa bude realizovať 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami - www, webový prehliadač, webová stránka

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.
Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami - detský programovací jazyk, elementárne príkazy
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne.

CD

Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukačné programy, komunikácia- objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy

5.Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Informácie okolo nás.	12
Komunikácia prostredníctvom IKT.	10
Postupy, riešenie problémov.	5
Princípy fungovania IKT.	4
Informačná spoločnosť.	8

Vlastiveda pre 5. ročník – variant A

1. Charakteristika predmetu Vlastiveda. Vlastiveda je integrovaný predmet, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a z oblasti spoločenskovedných odborov. V predmete vlastiveda žiaci nadväzujú na poznatky, ktoré získali v predmete vecné učivo v predchádzajúcich ročníkoch. Získané vedomosti majú pomôcť žiakom orientovať sa v prírodnom a spoločenskom prostredí a získané poznatky v závislosti od individuálnych schopností majú vedieť pri riešení úloh využiť a aplikovať.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Opakovať a prehĺbovať učivo z ročníkov 1- 4,
- naučiť sa pracovať s geografickými a inými textovo - obrázkovými pomôckami (mapa, glóbus, atlas rastlín a živočíchov).

Hlavné ciele:

- Získať základné poznatky o živej a neživej prírode,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci, v ktorej žiak žije,
- orientovať sa v mape Slovenska,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa vo veku osôb,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšej rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine.

Ďalšie ciele:

Využiť vedomosti z vlastivedy v osobnom živote žiaka, ale aj počas školských akcií zameraných na poznávanie a ochranu prírodného prostredia. Uvedomiť si hodnotu vlastnej rodiny a krásneho prírodného prostredia Slovenska – krajiny, v ktorej žiak žije.

3. Proces vyučovania predmetu vlastiveda sa bude realizovať na hodinách vlastivedy, 2 hodiny týždenne, spolu 78 vyučovacích hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Život v rodine.

Vzťahy v rodine. Deľba práce. Rodičia a deti. Úcta k starobe. Povinnosti a práva členov rodiny. Rodisko a bydlisko. Vybavenie domácnosti – jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov, – bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúl. Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. Poznávanie obce a okolitej

krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia. Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania. Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie. Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná. Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu. Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne. Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.

Orientácia na mape Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa. Orientácia na mape regiónu. Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu).

Slovenská republika Mapa SR. Poloha. Hlavné mesto – Bratislava. Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy. Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život ľudí v dávnej minulosti.

Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.

Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda.

Hlavné znaky života.

Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.

Živočíchy

Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.

Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.

Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.

Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.

Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: štika, sardinka; význam a ochrana rýb.

Rastliny

Spoločné znaky rastlín a živočíchov.

Charakteristické znaky rastlín.

Rozdelenie rastlín – *dreviny*, *byliny*.

Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.

Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia. Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda

Vzduch, voda, nerasty, horniny.

Voda V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.

Vzduch Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Pôda Význam pôdy, typy pôd. Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd..
Opakovanie.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie	2
Život v rodine	12
Orientácia na mape a v regióne	17
Život ľudí v dávnej minulosti	7
Živá príroda	26
Neživá príroda	6
Opakovanie	8

Etická výchova pre 5. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím, vyučovacím jazykom slovenským. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti. Cieľom etickej výchovy je vrátiť žiakom pocit dôvery, pomáha im nadobudnúť zdravé sebadôveru, učí ich vychádzať s rovesníkmi.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Viesť žiakov k pozitívnym hodnotám a ich uplatneniu v bežnom živote,
- pomáhať nadobudnúť zdravé sebadôveru,
- podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností.

Hlavné ciele:

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

Ďalšie ciele:

- Nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti,
- pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

1. Verbálna a neverbálna komunikácia. Spolupráca. Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu. Zrakový kontakt. Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Úsmev. Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať,...) Pozdrav. Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Otázka a prosba. Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí. Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponižovania seba samého. Poďakovanie a ospravedlnenie. Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby. Rozhovor. Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči. Počúvanie. Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie). Pravda a lož. Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si

uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

2. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba. Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe. Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch. Pozitívne sebahodnotenie. Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie. Poznať svoje slabé a silné stránky. Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebaopoznávanie, ochota nechať sa poznať.

3. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých. Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach. Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých. Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažných podmienkach“. Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

4. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva. Tvorivé myslenie žiakov. Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť. Riešenie problémov. Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

5. Etické aspekty ochrany prírody. Životné prostredie. Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Verbálna a neverbálna komunikácia	16
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba.	6
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých.	6
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva.	6
Etické aspekty ochrany prírody. Životné prostredie.	5

Náboženská výchova pre 5. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom, hodnotám a kresťanskému životnému štýlu.

2. Cieľ:

- Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného medziľudského spolunažívania.
- Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Disponovať sa na prijatie sviatosti zmierenia a sviatosti Eucharistie.
- Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Som Božie dieťa

- Som Božie dieťa.
- Krst.
- Krstné symboly /voda, krstné rúcho, svieca/.
- Zákon lásky.
- Ježiš – náš vzor.

Hlas Boha

- Milujem a oslavujem nebeského Otca.
- Milujem každého, aj seba.
- Rodičia.
- Chránim život a zdravie.
- Majetok.
- Hovorím pravdu.
- Hriech nás odvádza od Boha.
- Svedomie.

Ježiš – náš záchranca

- Otec posiela Syna.
- Syn nás zmieruje s Otcom.
- Mánotratný syn.
- Chceme sa zmieriť s Otcom.
- Sviatosť zmierenia

Ježiš nás privádza k Otcovi

- Posledná večera.
- Svätá omša a jej časti.
- Eucharistia.
- Život s Ježišom.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Som Božie dieťa	14
Hlas Boha	9
Ježiš – náš záchranca	10
Ježiš nás privádza k Otcovi	6

Pracovné vyučovanie pre 5. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu pracovné vyučovanie pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Pracovné vyučovanie ovplyvňuje rozvoj motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie rozumovej úrovne žiakov. Žiaci získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych, technických a výrobných poznatkov. Vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci, učia sa pracovať disciplinovane a hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- aktívne využívať voľný čas,
- rozvíjať estetické cítenie,
- získavať vedomosti z rôznych pracovných činností,
- vytvárať kladný vzťah k práci.

Hlavné ciele:

- Rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehĺbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- osvojiť si základné vedomosti a základné zručnosti pri pestovateľských prácach,
- rozvíjať schopnosť adekvátne používať získané vedomosti v praxi,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

Ďalšie ciele:

- V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobiť na harmonický rozvoj žiakov,
- plniť základnú prípravu pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti.

3. Proces vyučovania predmetu pracovné vyučovanie sa bude realizovať na hodinách pracovného vyučovania 5 hodín týždenne, spolu 195 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena. Pravidelne si čistiť zuby. Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe. Stolovanie.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu. Jednoduchšie kartonážne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať,

narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebijať... . Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky. Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie

Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce

Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.

Práca s drevom

Poznávať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu. Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo. Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladíť, vŕtať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatlčené klince. Oboznámiť sa s rezaním a opracovaním tvrdého dreva.

Práce s kovom

Zdokonaľiť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásov.

Práce z kože alebo z koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.

Pestovateľské práce

Ošetrovať izbové rastliny – umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať plesneň a mach. Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.

Pracovať s kľúčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín. Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy. Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu). Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim. Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siat' semená kvetín do debničiek. Presádzať kvetiny. Staráť sa o okrasné kry.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti. Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať.

Príprava pokrmov

Urobiť jednoduchý nákup. Pripraviť raňajky – vajíčko na mätko, na tvrdo, miešané. Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú. Čistiť zeleninu a zemiaky.

Šitie

Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu).

Príšívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov. Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov. Háčkovanie. Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
-----------------	-------------

Sebaobslužné činnosti.	25
Práce v domácnosti.	35
Práce v dielni	105
Pestovateľské práce	30

Hudobná výchova pre 5. ročník – A variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti.

2. Cieľ:

Všeobecný cieľ:

- Rozvíjať hudobnosť žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Hlavné ciele:

- viesť žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života,
- orientovať žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich viesť k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu,
- viesť žiakov ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb,
- pôsobiť na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, obohacovať citový život žiakov.

Ďalšie ciele:

- uskutočňovať rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg, hru sprevádzať pohybom a hrou na telo,
- rytmizovať texty rečňovaniek a vyčítaniek,
- v skladbách rozlišovať hru rozličných hudobných nástrojov.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na hodinách hudobnej výchovy, 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Piesne na spev žiakov: Čierne oči choďte spať(ľudová), Po valašsky od zeme(ľudová), Červený kachel, biela pec(ľudová), Pri Prešporku na Dunaji(ľudová), Zjedzte ma vlčky zjedzte(ľudová) Do hory ma poslali(ľudová), Prešporská kasáreň(ľudová), Chodíme, chodíme,(ľudová), Anička, dušička, kde si bola(ľudová), Tu je zima zas.(O. Francisci) a iné.

Piesne na počúvanie: Hej, lepšie na doline (ľudová), Javor, javor vysoký si(ľudová) a iné.

Skladby na počúvanie: Zázračná muzika(J.Letňan), Pochod drevených vojakov(P.Čajkovskij), Keď sa vlci zišli(E. Suchoň) a iné.

Hudobno-pohybové hry a tance: Čížiček, čížiček(ľudová), Trebišovské dzivky(ľudová a iné)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Piesne na spev žiakov	22
Piesne na počúvanie	6
Skladby na počúvanie	6
Hudobno-pohybové hry a tance	5

Výtvarná výchova pre 5. ročník variant A

1. Charakteristika predmetu Výtvarná výchova

Žiak získava prostredníctvom výtvarnej výchovy ďalšie výtvarné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti, je vedený k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov.

Hlavné ciele:

- Rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť kresbu v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia),
- dopĺňať vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia – maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia.

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na hodinách výtvarnej výchovy, 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania

Výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností – z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod.

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Výtvarné techniky:

- kresba
- maľba
- koláž
- textilná aplikácia
- mozaika

Výtvarné materiály:

- tuš
- rudka
- mäkká ceruza
- akvarel
- tempera
- fixy
- farebný papier
- časopisy
- textil

Práca s výtvarnými prostriedkami

- realizovať jednoduchý rastlinný, vecný, figuratívny, geometrický dekoratívny motív (používanie samostatne vytvorenej šablóny)
- dbať na farebnú kombináciu, uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, studených a teplých farieb

Maľba - akvarel

Kombinované techniky – modrotlač, batika, vosková a odkrývacia technika

Modelovanie – hĺina, sadra, plastelína, modurit

Kašírovanie – noviny, papierová buničina, škrob, voda

Plastiky – rôzny materiál (látko, farebný papier, kartón, prírodniny, drevo)

Výtvarné umenie.

- návštevy výstav detí, umelcov, remeselníkov, múzeí,
- sledovanie architektúry v okolí.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Priame zážitky a skúsenosti detí.	6
Maľba.	5
Kombinované techniky.	7
Modelovanie, kašírovanie.	11
Plastiky z rôzneho materiálu.	6
Výtvarné umenie.	4

Telesná a športová výchova pre 5. ročník – variant A

1. Charakteristika predmetu Telesná a športová výchova. Žiak získava prostredníctvom telesných, pohybových cvičení žiadaný stupeň telesnej zdatnosti. Pestuje si hygienické návyky, pozitívny vzťah k športu a pohybu pri rešpektovaní individuálnych dispozícií žiaka.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Dosiahnutie individuálneho stupňa telesnej zdatnosti, vytrvalosti a otužilosti,
- pozitívne emocionálne prežívanie pohybu u žiakov,
- rozvoj kognitívnych funkcií,
- zmierňovanie a odstraňovanie pohybových nedostatkov, nahrádzanie chýbajúcich zručností inými, zlepšovanie celkového fyzického stavu.

Hlavné ciele:

- Osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu hier,
- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

Ďalšie ciele:

- Využiť motorické návyky a zručnosti získané v škole aj počas voľného času mimo školy, cez víkendy, prázdniny,
- reprezentácia školy, triedy v športových podujatiach.

3. Proces vyučovania predmetu telesná a športová výchova sa bude realizovať na hodinách telesnej výchovy v telocvični, na ihrisku pri škole, v areáli ŠZŠ (trávnik, cvičište, doskočište), počas vychádzok do blízkeho okolia, na dopravnom ihrisku, aj ako hry na snehu a sánkované na blízkom kopci pri škole. Týždenný počet hodín telesnej a športovej výchovy je 3, čo celoročne predstavuje 117 hodín.

4. Obsah vzdelávania

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické celky:

- Poradové cvičenia.
- Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia.
- Drobné a prípravné pohybové hry.
- Športová gymnastika.
- Rytmická gymnastika.

- Atletika.
- Športové hry.
- Cvičenia v prírode.

4.1. Poradové cvičenia

Postoje. Obraty na mieste. Nástupové a pochodové tvary družstva.

4.2. Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

Zásady správneho držania tela.

Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov a výdrží.

Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).

rýchly beh na vzdialenosť 60 m. beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

4.3. Drobné a prípravné pohybové hry

Základné pravidlá pohybových hier.

Zásady úrazovej zábrany.

Drobné pohybové hry – bežecké, skákanské, loptové, štafetové hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.

Prípravné pohybové hry – gymnastické, atletické, hravé.

4.4. Športová gymnastika

Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.

Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany.

Akrobacia

Kotúl vpred a vzad, kolíska vzad z rôznych postojov a polôh, stoj na lopatkách, stoj na rukách pri opore, skoky na mieste, skoky z miesta, preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny), nácvik odrazu, skok jednoduchý, roznožka, výskok do vzporu drepmo na debne.

Trampolína - cviky obratnosti a rovnováhy, výskoky, zoskoky

Kladina – výška 1 m, chôdza, chôdza so sprievodným pohybom paží, rovnovážne polohy v postojoch, zoskoky- priamy a prehnutý

4.5. Rytmická gymnastika

Technika cvičenia základných pohybov.

Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.

Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.

Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

4.6. Atletika

Bežecká technika. Nízky a polovysoký štart. Beh na 60 m. skok do diaľky, do výšky.

Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).

Hod granátom 350 g (do diaľky, na cieľ).

4.7. Športové hry

Futbal

Pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti, prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou, vhadzovanie lopty, streľba z miesta a po vedení lopty – pravou aj ľavou nohou, vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím, chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti

Prihrávka – vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča.

Streľba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná.

4.8. Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky – ochrana a tvorba životného prostredia, zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti – chôdza a beh v teréne, dĺžka trasy 4 km, s prekonávaním nízkych terénnych prekážok, lezenie, podliezanie, preliezanie, zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním, cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyháňaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov), dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená), hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ, preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odbornotechnických vedomostí a zručností z turistiky – odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m, ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci – ošetrovanie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy – dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Poradové cvičenia	6
Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia	15
Drobné a prípravné pohybové hry	12
Športová gymnastika	20
Rytmická gymnastika	10
Atletika	14
Športové hry	20
Cvičenia v prírode	20

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK – VARIANT B

Slovenský jazyk a literatúra pre 5. ročník – variant B

1. Charakteristika predmetu Slovenský jazyk a literatúra. Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je kľúčovým predmetom celého vzdelávania a výchovy.

2. Cieľ:

Všeobecný cieľ:

- Vytvárať zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontexte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Hlavné ciele:

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívannej slovnej zásobe slovenského jazyka,
- vedieť čítať slová s dvojhĺaskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým porozumením,
- vedieť si vypočítať text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.

3. Proces vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra sa bude realizovať na hodinách slovenského jazyka a literatúry 3 hodín týždenne, 117 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Čítanie

Nácvik čítania písmen **k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R**.

Nácvik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami. Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.

Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii.

Využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priradovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti.

Písanie

Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní.

Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní.

Nácvik správneho používania dĺžna pri zápise slabík, slov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Čítanie	706

Literárna výchova, sloh	28
Písanie	13

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 5. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Prostredníctvom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa u žiakov rozširuje funkčná komunikácia v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, informácií, vyjadrovanie pocitov, komentovanie, reakcie na správanie iných ľudí, vyjadrovanie prosociálnych postojov.

2. Cieľ:

Hlavný cieľ:

- Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Všeobecné ciele:

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.
- Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.
- Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.
- Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).
- Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.
- Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.
- Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.
- Rozvíjať taktilné a kinestické vnímanie.
- Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).
- Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.
- Rozvíjať motorické schopnosti.
- Rozvíjať čitateľské a písateľské schopnosti.
- V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa bude realizovať na hodinách rozvíjania komunikačnej schopnosti, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne. Súčasťou predmetu RKS je aj Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v

bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Odporúčame využívať systém VOKS /výmenný obrázkový komunikačný systém/ a metodiku od autoriek S. Kapáľková a L.Vencelová, ktorá nadväzuje na čiastočnú slovenskú adaptáciu práce D.B. El'konina, ktorá sa využíva na rozvíjanie fonematického uvedomovania.

4. Obsah vzdelávania

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Obsah predmetu RKS je zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Obsah rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka:

Porozumenie reči

- Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.
- Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.
- Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru
- komunikačného partnera.

Rozvíjanie expresívnej reči

- Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.
- Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.
- Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.
- Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.
- Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozhovor

- Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.
- Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.

- Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.
- Modelové hry, dramatizácia.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

- Pomenovanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.
- Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)
- Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)
- Zovšeobecnenie pojmov
- Kľúčové slová.
- Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

- Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom.
- Maľované čítanie.
- Dopĺňanie a opakovanie viet.
- Odvodzovanie slov.
- Tvorba viet a súvetí.
- Rozvoj porozumenia reči.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Foneticko-fonologická rovina:

- Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.
- Hry s nerečovými zvukmi
- Rozlišovanie zvukov reči rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.
- Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.
- Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Rozvíjanie rozprávačských schopností:

- Pozorovanie osôb a udalostí v okolí.

- Jednoduché rozprávanie zážitku podľa obrázkov, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí.
- Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou:

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

- Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.
- Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).

- Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru.
- Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.
- Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.
- Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia.
- Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

- Cvičenia pravoľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia).
- Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti).
- Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti

- Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti

- Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu predmetu RKS aj:
- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.
- Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

Odporúčané rozprávky a knihy v obsahu:

ROZPRÁVKY

Medovníková/perníková chalúpka; Červená čiapočka; O Budulínkovi; Dlhý, široký a bystrozraký; Kozliatka a vlk; Tri prasiatka; Škaredé káčatko; Koza odratá a jež; Zatúlané húsa; Pampúšik; O psíčkovi a mačičke; Rozprávka o sliepočke a kohútikovi; O rukavičke/Domček, domček kto v tebe býva; O rybárovi a zlatej rybke; Ako išlo vajce na vandrovkú; Rozprávka o repe; O Gaštankovi, čo nemal kožúšok; Čin, Čin; Janko Hráško; O dvanástich mesiačikoch; Hrnček var!; Palica, von z vreca!; Macko Uško; Tri medvede...

ROZPRÁVKOVÉ KNIŽKY

Môj macík; Moja prvá čítanka; Čo si hračky rozprávali; Utopený mesiačik; Rozprávky o zvieratkách (V. G. Sutejev)

PRÍBEHY ZO ŽIVOTA DETÍ

Janka a Danko

Autori: M. Ďuríčková, M.R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska, M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová, J. Pavlovič, R. Mórica, E. Čepčeková

OBRÁZKOVÉ KNIŽKY

Obrázkové čítanie

Autori: V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová

Náročnosť odporúčaných tém sa bude prispôsobovať danému ročníku a individuálnym schopnostiam žiaka.

RKS – knihy a rozprávky	Téma
Knihy: V lese a na čistinke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Palička pomocníčka, Príbehy Maťa a Klinčeka: Ako vyhli diviaka Rozprávky: Palička – pomocníčka Jablko Červená čiapočka Koza rohatá a jež Domček, kto v tebe býva Pampúšik Tri medvede	Lesné zvieratá
Knihy: Rozprávky o psíčkovi a mačičke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kuriatko a káčatko Zabavme sa s Macom Pacom Rozprávky: Rozprávka o sliepočke a kohútikovi Kuriatko a káčatko Ako išlo vajce na vandrovkú O repe Maco Paco pomáha na gazdovstve Mechúrik Koščúrik Kozliatka a vlk	Domáce zvieratá

Škaredé káčatko	
Rozprávky: O repe Komu dáme mliečko?	Zelenina
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kto povedal mňau?	Zvuky zvierat
Kniha: Rok Rozprávka: Čačky hračky / Bendová/	Rok
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Jablko O gaštankovi, čo nemal kožúšok	Jeseň
Rozprávka: O dvanástich mesiačikoch Kniha: Maco Snehuliakom Téma jar: Kniha: Dobrodružstvo s myškami Téma leto: Čačky hračky / Bendová/: Smädné kvietky Téma rodina- členovia: Rozprávky: O repe Červená čiapočka	Zima
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Na poli, v lese, v záhrade
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Remeslá
Kniha: Maco Snehuliakom: Nezvyčajný vianočný stromček	Vianoce

Témy z Vecného učenia ŠKVP

Škola a okolie školy

- Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.
- Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

- Porozumenie časovým údajom a vzťahom včera, dnes, zajtra, dni v týždni.
- Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.
- Určenie času: podľa hodín.
- Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.

Príroda

- Ročné obdobia v prírode.
- Jeseň
- Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.
- Odlietanie vtákov.
- Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využitie.
- Zima
- Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz.
- Listnaté a ihličnaté stromy.
- Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat.
- Bezpečnosť pri hrách na snehu.
- Jar
- Pozorovanie zmien počasia na jar.
- Charakteristické prejavy počasia na jar.
- Jarné práce – na poli, v záhrade.
- Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety.
- Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.
- Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné.
- Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.
- Leto
- Pozorovanie zmien v prírode v lete.
- Typické letné práce na poli – žatva, kosenie tráv, sušenie, zber sena.
- Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.
- Jedlé a jedovaté huby.
- Správanie sa v prírode.
- Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie

- Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele.
- Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.
- Utvrdenie základných hygienických návykov.
- Zdravie a choroba.
- Zdravá výživa.
- Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.
- Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.
- Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.

Rodina, obec

- Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.
- Príbuzný – známy.
- Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.
- Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.
- Správanie sa v obchode pri nákupe.
- Návšteva obchodného centra, strediska.
- Názov obce, ulice, školy, bydliska, atď...
- Poznávanie okolia obce, vychádzky.
- Pozorovanie krajiny v okolí obce.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pragmatická rovina	25
Morfologicko-syntaktická rovina	15
Lexikálno-sémantická rovina	25
Rozvíjanie iných schopností žiakov spojených s komunikáciou	17
Foneticko-fonologická rovina jazyka	15
Rozvíjanie rozprávačských schopností	20

Rozvíjanie grafomotorických zručností 5. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností. Vo vyučovacom procese žiaci nadobúdajú potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy a z hľadiska obsahu určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk.

2. Cieľ:

Všeobecný cieľ:

- Rozvoj grafomotorických zručností a písania.

Hlavné ciele:

- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa bude realizovať na hodinách rozvíjania grafomotorických zručností 1 hodina týždenne, 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania:

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Upevňovanie a rozvíjanie učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu	39

Matematika pre 5.ročník variant B

Charakteristika predmetu Matematika. Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Obsah a proces vzdelávania je orientovaný na žiaka,
- prostredníctvom individuálneho a názorného prístupu pozitívne pôsobili na kognitívny rozvoj žiaka.

Hlavné ciele:

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky.

Ďalšie ciele:

- Využívať osvojené vedomosti z matematiky v reálnom živote.

3. Proces vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na hodinách matematiky, 5 hodín týždenne, spolu 195 hodín aritmetiky a geometrie.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Opakovanie učiva zo 4. ročníka.
- Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslíc.
- Rozklad čísel v obore do 20.
- Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti..
- Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítania a odčítania v obore do 20..
- Riešenie jednoduchých slovných úloh.
- Opakovanie učiva geometrie.
- Pomenovanie a triedenie jednoduchých rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.
- Valec – priradovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života..

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslíc.	61
Rozklad čísel v obore do 20.	25
Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti..	25
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítania a odčítania v obore do 20..	45
Riešenie jednoduchých slovných úloh.	8
Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.	27
Valec – priradovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života	4

Vecné učenie pre 5. ročník – variant B

1. Charakteristika predmetu Vecné učenie. Žiak získava prostredníctvom predmetu vecné učenie poznatky z oblasti prírody a spoločnosti. Vlastným poznávaním si uvedomuje ako žijú zvieratá a rastliny, ale aj človek. Manipuláciou s prírodninami a vecami sa učí chápať vzťahy medzi nimi a pomenúvať ich.

2. Cieľ

Všeobecné ciele:

Opakovať a prehľbovať učivo z predchádzajúcich ročníkov. Pracovať s prírodninami a obrázkovým materiálom, triediť ich, pomenovávať, priradovať podľa inštrukcií.

Hlavné ciele

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- prehľbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si pravidlá kultúrneho správania.

Ďalšie ciele

- Využiť vedomosti získané v škole v osobnom živote,
- uvedomiť si hodnotu vlastnej rodiny a vnímať krásu rodnej krajiny – Slovenska.

3. Proces vyučovania predmetu vecné učenie sa bude realizovať na vyučovacích hodinách v rozsahu 2 hodiny týždenne, 78 hodín ročne. Individuálne budem vyberať vhodné metódy, formy a didaktické prostriedky a pomôcky, tiež vhodnú motiváciu a časovú dotáciu.

4. Obsah vzdelávania

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Škola a okolie školy

Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

Porozumenie časovým údajom a vzťahom včera, dnes, zajtra, dni v týždni.

Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.

Určenie času: podľa hodín.

Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.

Príroda

Ročné obdobia v prírode.

Jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.

Odlietanie vtákov.

Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využitie.

Zima

Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz.

Listnaté a ihličnaté stromy.

Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat.

Bezpečnosť pri hrách na snehu.

Jar

Pozorovanie zmien počasia na jar.

Charakteristické prejavy počasia na jar.

Jarné práce – na poli, v záhrade.

Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety.

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné.

Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.

Leto

Pozorovanie zmien v prírode v lete.

Typické letné práce na poli – žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena.

Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.

Jedlé a jedovaté huby.

Správanie sa v prírode.

Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie

Prehliedenie poznatkov o ľudskom tele.

Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.

Utvrdenie základných hygienických návykov.

Zdravie a choroba.

Zdravá výživa.

Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.

Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.

Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.

Rodina, obec

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.

Príbuzný – známy.

Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.

Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.

Správanie sa v obchode pri nákupe.

Návšteva obchodného centra, strediska.

Názov obce, ulice, školy, bydliska, atď...

Poznávanie okolia obce, vychádzky.

Pozorovanie krajiny v okolí obce.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Škola a okolie školy	10
Orientácia v čase a priestore	12
Príroda. Jeseň. Zima. Jar. Leto.	30
Starostlivosť o zdravie	12
Rodina a obec	14

Etická výchova pre 5. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Etická výchova vedie žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti. Cieľom etickej výchovy je vrátiť žiakom pocit dôvery, pomáha im nadobudnúť zdravé sebadôveru, učí ich vychádzať s rovesníkmi.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Viesť žiakov k pozitívnym hodnotám a ich uplatneniu v bežnom živote,
- pomáhať nadobudnúť zdravé sebadôveru,
- podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností.

Hlavné ciele:

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

Ďalšie ciele:

- Nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti,
- pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

1. Verbálna a neverbálna komunikácia. Spolupráca. Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu. Zrakový kontakt. Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Úsmev. Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať,...) Pozdrav. Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Otázka a prosba. Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí. Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponížovania seba samého. Poďakovanie a ospravedlnenie. Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby. Rozhovor. Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči. Počúvanie. Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri

rozhovore s viacerými ľuďmi pozerat' striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie). Pravda a lož. Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

2. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba. Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe. Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch. Pozitívne sebahodnotenie. Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie. Poznať svoje slabé a silné stránky. Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebaopoznávanie, ochota nechať sa poznať.

3. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých. Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach. Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých. Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“. Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

4. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva. Tvorivé myslenie žiakov. Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť. Riešenie problémov. Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

5. Etické aspekty ochrany prírody. Životné prostredie. Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Verbálna a neverbálna komunikácia, Spolupráca, Zrakový kontakt, Úsmev, Pozdrav, Otázka a prosba, Poďakovanie a ospravedlnenie, Rozhovor, Počúvanie, Pravda a lož.	16
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba, Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach, Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“.	6
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých, Tvorivé myslenie žiakov. Riešenie problémov	6
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva, Tvorivé myslenie žiakov. Riešenie problém	6
Etické aspekty ochrany prírody, Životné prostredie.	5

Náboženská výchova pre 5. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom, hodnotám a kresťanskému životnému štýlu.

2. Cieľ:

- Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného medziľudského spolunažívania.
- Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Disponovať sa na prijatie sviatosti zmierenia a sviatosti Eucharistie.
- Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Som Božie dieťa

- Som Božie dieťa.
- Krst.
- Krstné symboly /voda, krstné rúcho, svieca/.
- Zákon lásky.
- Ježiš – náš vzor.

Hlas Boha

- Milujem a oslavujem nebeského Otca.
- Milujem každého, aj seba.
- Rodičia.
- Chránim život a zdravie.
- Majetok.
- Hovorím pravdu.
- Hriech nás odvádza od Boha.
- Svedomie.

Ježiš – náš záchranca

- Otec posiela Syna.
- Syn nás zmieruje s Otcom.
- Mánotratný syn.
- Chceme sa zmieriť s Otcom.
- Sviatosť zmierenia

Ježiš nás privádza k Otcovi

- Posledná večera.
- Svätá omša a jej časti.
- Eucharistia.
- Život s Ježišom.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Som Božie dieťa	14
Hlas Boha	9
Ježiš – náš záchranca	10
Ježiš nás privádza k Otcovi	6

Pracovné vyučovanie pre 5. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie Pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Prispieť k rozvoju celej osobnosti žiaka,
- vytvárať kladný vzťah k práci.

Hlavné ciele:

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

Ďalšie ciele:

- V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobiť na harmonický rozvoj žiakov,
- plniť základnú prípravu pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti.

3. Proces vyučovania predmetu pracovné vyučovanie sa bude realizovať na hodinách pracovného vyučovania 5 hodín týždenne, spolu 195 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Sebaobslužné činnosti

Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku. Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov. Používanie kefy na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky. Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov. Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Práce v domácnosti

Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku. Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty. Ukladanie šiat a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov. Utieranie prachu. Utieranie a umývanie podlahy. Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite. Zložitejšie prestieranie k stolovaniu – plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Umývanie a utieranie riadu. Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky. Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny. Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.

Práce v dielni

Práce s prírodným materiálom

Triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov. Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov. Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku. Namotávanie vlny a špagátu na kľbko. Viazanie uzla a mašličky. Navliekanie koralov podľa vzoru. Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť. Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Práce s papierom

Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera. Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare. Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl. Oblepovanie predmetov papierom. Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.

Práce s drevom

Opracovanie povrchu dreva brúsny papierom. Zatĺkanie a vyťahovanie klinec. Úprava dreva pilníkom.

Montážne a demontážne práce

Spájanie špagdlí, drevok a konárikov drôtom a špagátom. Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov. Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Pestovanie kvetín. Pletie záhonov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti.	40
Práce v domácnosti.	50
Práce v dielni	75
Pestovateľské práce	30

Hudobná výchova pre 5. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova. Hudobná výchova je súčasťou estetickéj výchovy a ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti.

2. Cieľ:

Všeobecný cieľ:

- Osvojovať si hudobné zručnosti.

Hlavné ciele:

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

Ďalšie ciele:

- Počúvať spev alebo hru na hudobných nástrojoch,
- rozvíjať pohybový prejav podľa hudby.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na hodinách estetickéj výchovy, 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.

Počúvanie jednoduchých detských piesní (rôzny žáner).

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,

Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii dieťaťa).

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dlhých tónov.

Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky.

Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Piesne na spev žiakov	20
Piesne na počúvanie	5
Skladby na počúvanie	5
Hudobno-pohybové hry a tance	9

Výtvarná výchova pre 5. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Výtvarná výchova. Žiak získava prostredníctvom výtvarnej výchovy výtvarné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti, je vedený k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

Hlavné ciele:

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
- rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcí výtvarných diel.

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na hodinách výtvarnej výchovy, 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca, z obdĺžnika
- kresba ľudskej postavy
- koláž – textil, papier, dokresľovanie (dekoratívny motív)

Maľba (štetec, drevko, tampón, temperové farby, akvarelové farby)

- poznávanie vlastností farieb, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedké farby, svetlé a tmavé farby
- kontrast farieb – riedenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov
- pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie
- dbáme o vhodný výber farieb v dvoj trojfarebných kombináciách

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

- modelovanie v piesku
- vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky
- tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drevka a špachtle
- dotváranie modelu iným drobným materiálom
- modelovanie zložitejších predmetov – pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Kresba – kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, štvorca, obdĺžnika, kresba ľudskej postavy, kreslenie zvierat, koláž, kresby vychádzajúce z farebných škvŕn	9
Maľba – rozpíjanie, zapúšťanie, dotváranie farebnej škvŕny, kontrast svetlých a tmavých farieb, dekoratívne práce	20
Modelovanie	10

Telesná a športová výchova pre 5. ročník – variant B

1. Charakteristika predmetu Telesná a športová výchova. Žiak získava prostredníctvom pohybových, telesných cvičení individuálne optimálny pohybový rozvoj a telesnú zdatnosť. Pestuje si hygienické návyky, kladný vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci svojich možností.

2. Cieľ

Všeobecné ciele:

- Zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorickej schopnosti,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj pohybovej koordinácie v meniacom sa prostredí,
- upevnenie hygienických návykov,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu,
- zvládať účasť na hrových aktivitách,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomiť si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku,
- rozvíjať vizuomotorickú koordináciu a pozornosť,
- rozvíjať priestorovú a časovo – sledovú pamäť,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- poznať základnú terminológiu.

Hlavné ciele:

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej činnosti,
- zovšeobecnenie ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti.

Ďalšie ciele:

Uplatňovať naučené v každodennom živote mimo školy.

3. Proces vyučovania predmetu telesná a športová výchova sa bude realizovať na hodinách telesnej a športovej výchovy v telocvični, na ihrisku pri škole, v areáli ŠZŠ (trávnik, cvičisko, doskočisko), počas vychádzok do blízkeho okolia, na dopravnom ihrisku, aj ako hry na snehu a sánkovanie na blízkom kopci pri škole. Týždenný počet hodín telesnej a športovej výchovy je 3, čo celoročne predstavuje 117 hodín.

Aktivity budú zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov.

4. Obsah vzdelávania

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické celky:

- Zdravotné cviky.
- Kondičné cvičenia.
- Základy akrobatických cvičení.
- Sezónne činnosti.
- Kolektívne činnosti.
- Hudobno-pohybové hry.
- Kondičné a relaxačné cvičenia.

4.1.Zdravotné cviky

Posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

4.2.Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze (tlieskanie, bubnovanie a pod.). Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom, beh v danom tempe, vybehnutie na daný signál: zo stoja.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo i striedavo, poskoky daným smerom, poskoky do kola (okolo predmetu na zemi), skok cez čiaru, lano položené na zemi, preskok napnutej gumy max. do výšky 20 cm, zoskok z výšky 20 – 30 cm na mäkkú podložku do drepu, nácvik skoku do diaľky.

Lezenie – upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédska debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spúšťanie sa na kĺzačke.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lopty do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, z kľaku drep a stoj, prechod po lavičke s obratom, v sede, prípadne v ľahu vzad zdvíhanie plnej lopty.

4.3.Základy akrobatických cvičení

Kolíška na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami. Nácvik kotúľa vpred zo širokého stoja rozkročného.

4.4.Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, prípadne šmýkanie, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

4.5.Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami.

4.6.Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu (zvýraznený rytmus). Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.

4.7.Kondičné a relaxačné cvičenia

Utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Zdravotné cviky	20
Kondičné cvičenia	27
Základy akrobatických cvičení	12
Sezónne činnosti	6
Kolektívne činnosti	20
Hudobno-pohybové hry	16
Kondičné a relaxačné cvičenia	16

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK – VARIANT C

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 5. ročník C variant

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 5. ročník C variant špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Prostredníctvom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa u žiakov rozširuje funkčná komunikácia v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, informácií, vyjadrovanie pocitov, komentovanie, reakcie na správanie iných ľudí, vyjadrovanie prosociálnych postojov.

2. Cieľ:

Hlavný cieľ:

- Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácií určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Všeobecné ciele:

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia,
- postupne poznávať okolitý svet, v ktorom sa bude pohybovať, o ktorom bude rozmýšľať a ktorý bude hodnotiť,
- pamäťovo si osvojiť primerané množstvo informácií z najbližšieho okolia,
- samostatne myslieť a rozhodovať sa na základe vlastného poznania a vlastnej skúsenosti – zážitkové učenie,
- rozvíjať sebapoznávanie, sebareflexiu a sebarozvoj na úrovni primeranej jeho veku,
- vedieť prezentovať svoje vedomosti a zručnosti, svoju prácu,
- vzájomne si pomáhať pri riešení konkrétnych situácií – výchova k tolerancii, empatii a budúcej tímovej práci,
- prekonávať prekážky a byť zodpovedný za svoje správanie.
- Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.
- Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.
- Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).
- Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.

- Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.
- Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.
- Rozvíjať taktilné a kinestické vnímanie.
- Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).
- Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.
- Rozvíjať motorické schopnosti. V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa bude realizovať na hodinách rozvíjania komunikačnej schopnosti, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne. Súčasťou predmetu RKS je aj Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Odporúčame využívať systém VOKS /výmenný obrázkový komunikačný systém/ a metodiku od autoriek S. Kapálikovej a L. Vencelovej, ktorá nadväzuje na čiastočnú slovenskú adaptáciu práce D.B. Elkonina, ktorá sa využíva na rozvíjanie fonematického uvedomovania.

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom vyučovacom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti.

Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.

4. Obsah vzdelávania

Zameranie činností a aktivít na rozvoj a podporu alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie

Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej aj "AAK") je náhradný a podporný spôsob komunikácie pre ľudí, ktorých hovorená reč je natoľko obmedzená, že sa dočasne alebo trvalo stáva nezrozumiteľnou. AAK sa pokúša kompenzovať (dočasne alebo natrvalo) poškodenie osôb s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou, predovšetkým u ľudí s ťažkým telesným, mentálnym, alebo kombinovaným postihnutím. Podporuje existujúce, ale nedostačujúce komunikačné schopnosti, a to v hovorenej a písanej forme, alebo vo forme gest. (Kukumbergová in Štíhová a kol. 2014)

Identifikácia vhodnej komunikačnej pomôcky a spôsob označovania nie je ľahká úloha. Vyžaduje si spoluprácu rodiny a všetkých podieľajúcich sa odborníkov. Súčasťou AAK hodnotenia je niekoľko domén: zhodnotenie a výber vhodnej polohy, motorické schopnosti dôležité pre výber znakov, lingvistické a senzorické schopnosti.

Spôsob akým je možné učiť nehovoriace deti/žiakov používať svoj AAK systém vo veľkej miere určuje spôsob akým ho budú neskôr používať na ovplyvňovanie svojho okolia. Nácvik používania by sa mal realizovať v prirodzenom prostredí a v rámci každodenných aktivít. V prostredí, kde deti využijú svoj AAK systém na spoločenskú interakciu s relevantným komunikačným partnerom a natrénujú si komunikačné schopnosti. Takýto prístup eliminuje ťažkosti s neskoršou generalizáciou naučeného do cieľových situácií.

AAK intervencia je celoživotný proces, menia sa pomôcky, aktualizuje sa slovná zásoba. Zapojení by mali byť takmer všetci v okolí užívateľa, rodičia, rodina, priatelia, pedagogickí a odborní zamestnanci školy. Všetci by mali poznať komunikačnú pomôcku a alternatívny spôsob dorozumievania sa užívateľa AAK a využívať ho na komunikáciu s ním.

Za ideálnych podmienok by mali byť všetci zamestnanci školy zaškolení v oblasti AAK, komunikačnej pomôcky, ktorú dieťa/žiak využíva a mali by mať osvojené schopnosti dobrého komunikačného partnera.

Hlavným cieľom rozvíjania komunikačných schopností u žiakov s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím je naučiť ich vyjadriť potrebu, žiadosť, požiadavku akéhokoľvek druhu, či pocity.

Čiastkové ciele:

- Identifikovať komunikačné prejavy dieťaťa v domácom prostredí, jeho najčastejšie potreby a spôsoby, ktorými si ich pýta / mimika, gestikulácia, zvuky/.
- Identifikovať komunikačné prejavy dieťaťa v školskom prostredí /napr. mľaskanie odpozorujeme ako potrebu jedla, zdvihnutá ruka – chce hračku/.
- Naučiť dieťa nové mimické prejavy, gestá, vokály, ktorými dieťa vyžaduje svoju potrebu.

Postup práce pri rozvoji komunikačných schopností u žiakov s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím.

1. Diagnostikovanie
 - Identifikovanie komunikačných prejavov dieťaťa v domácom prostredí, jeho najčastejšie potreby a spôsoby, ktorými si ich dieťa pýta / mimika, gestikulácia, zvuky/.
 - Identifikovanie komunikačných prejavov dieťaťa v školskom prostredí /napr. mľaskanie odpozorujeme ako potrebu jedla, zdvihnutá ruka – chce hračku/.
2. Naplánovanie cieľov v RKS – maximálne 3 / podľa individuálnych možností dieťaťa/.
3. Rozvíjanie schopnosti vyjadriť požiadavku na nasledovných postupných úrovniach:
 - predmetová úroveň,
 - obrázková úroveň,
 - symbolická úroveň /symboly /,
 - grafická úroveň / grafické znaky/.
4. Navodzovanie zámerných modelových situácií, aby dieťa vyjadrilo požiadavku. / Napríklad v čase veľkej prestávky je desiata na vedľajšom stolíku a učíme dieťa si o desiatu aktívne požiadať – nepodávame mu ju automaticky, čakáme na jeho komunikačný zámer, prejav, ktorý môže mať rôznu podobu – gesto, zvuk, mimický prejav..... Tento postup aplikovať pri rôznych činnostiach v priebehu celého vyučovacieho dňa/.

5. Rozvíjanie echa v nasledovnej postupnosti :
 - napodobňovanie zvukov dieťaťa učiteľom,
 - napodobňovanie zvuku učiteľa dieťaťom,
 - prepojenie zvuku s konkrétnou požiadavkou, ktorá je demonštrovaná konkrétnym predmetom, obrázkom, symbolom /príklad – dieťa pri vydaní istého zvuku si žiada jedlo, učiteľ reaguje podaním jedla - odmeny/.
6. Vokalizovanie – učiť nové zvuky, na základe podmienených reflexov / napr. pre obľúbenú plyšovú hračku bude preferovaná samohláska u dieťaťa – eee/.
7. Naučenie sa vyjadriť požiadavku:
 - v spolupráci s učiteľom,
 - v spolupráci s asistentom učiteľa,
 - s iným pedagogickým zamestnancom školy,
 - v rodinnom prostredí.
8. Inštrukčná kontrola – či dieťa rozumie, čo od neho chceme.
9. Tvorba komunikačnej knihy - obsahuje posunky, gestá, predmety, na ktoré dieťa reaguje. Táto kniha sa, dopĺňa, tvorí a využíva počas celej školskej dochádzky dieťaťa.
10. Súčasťou týchto krokov je tvorba písomných záznamov na pravidelnej báze.

Metódy práce s dieťaťom:

- Riadený rozhovor s rodičmi,
- dotazník,
- pozorovanie,
- odmeňovanie za splnené úlohy,
- vytvorenie jednotného postupu s rodičmi, ktorý sa bude realizovať v školskom i domácom prostredí,
- dôsledné zaznamenávanie zistených komunikačných prejavov do komunikačnej knihy,
- využívanie krátkych povelov, najviac dvoj-troj slovných,
- plánovanie malých cieľov, maximálne troch:
 - vyjadrenie potreby - jedlo,
 - vyjadrenie obľúbenej činnosti – počúvanie hudby, hojkanie,
 - vyjadrenie potreby obľúbenej hračky – bublifuk, plyšák,
- opakované vytváranie modelových situácií niekoľkokrát v priebehu vyučovania, aby dieťa bolo motivované vyjadrovať požiadavku.

Naučené komunikačné prejavy by sa mali prelínať celým vyučovacím procesom v rámci medzipredmetových vzťahov.

Obsah predmetu RKS je zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom.

Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

Fixovať slovo s obrázkom – je nutné používať knihy, kde je prevaha ilustrácií nad textom.

Dopĺňať/čítať ilustrácie vlastnými vetami a textom – tvoríme ďalšie vety, popisujeme ilustráciu, učíme žiakov čítať obrázky, tvoriť viac viet na jeden obrázok a všímať si to podstatné.

Čítať najprv leporelá a knihy s tvrdými kartónovými stranami – žiaci sa učia čítať knihu, listovať v nej. Len čo to zvládnu, prejdeme ku knihám s ohybnými stranami.

Pragmatická rovina jazyka:

Porozumenie reči

- Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.
- Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.

Rozvíjanie expresívnej reči

- Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.
- Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom /reálne predmety, vizualizácia, VOKS,
- komunikátory/.
- Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať / „zažiť ich“/ a tým si upevňovať slovnú zásobu.
- Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.
- Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozhovor

- Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.
- Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraný situácií a komunikačnému partnerovi.
- Odpoveď na otázku, kladenie otázok.
- Modelové hry, dramatizácia.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

- Pomenovanie skutočných predmetov a javov, alebo obrázkov.
- Kategorizovanie pojmov podľa významu, s názornými príkladmi a bez nich / pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod/.
- Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)
- Kľúčové slová.
- Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

- Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Foneticko-fonologická rovina:

- Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.
- Hry s nerečovými zvukmi.
- Rozlišovanie zvukov reči rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.
- Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.
- Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Rozvíjanie rozprávačských schopností:

- Pozorovanie osôb a udalostí v okolí
- Jednoduché rozprávanie zážitku podľa obrázkov, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí.
- Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou:

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

- Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.
- Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).

- Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru.

- Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.
- Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien.
- Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti.
- Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.
- Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia.
- Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zrková, pracovná pamäť).

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

- Cvičenia pravoľavej orientácie (telesná schéma).
- Serialita (návik sekvencií, postupnosti).
- Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti

- Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania (podľa individuálnych schopností a možností žiaka):

- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku, sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.
- Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.
- Čítanie a písanie hlások a písmen e, i, o, u.
- Slabiky ma, me, mi, mo, mu.
- Skladanie slabík do slov.
- Čítanie dvojslabičných slov.
- Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.
- Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami prípadne neverbálnou komunikáciou.
- Návik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom, vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom.
- Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania.
- Samostatný výber a priradovanie slov k ilustráciám súvisiacim s prečítaným textom.

- Nácvik písania nových písmen v súlade s čítaním, opakovanie a utvrdzovanie písania písmen, slabík a slov ich obťahovaním a odpisovaním podľa predpísaného vzoru.

Odporúčané rozprávky a knihy v obsahu:

ROZPRÁVKY

Medovníková/perníková chalúpka; Červená čiapočka; O Budulínkovi; Dlhý, široký a bystrozraký; Kozliatka a vlk; Tri prasiatka; Škaredé káčatko; Koza odratá a jež; Zatúlané húsa; Pampúšik; O psíčkoví a mačičke; Rozprávka o sliepočke a kohútikovi; O rukavičke/Domček, domček kto v tebe býva; O rybárovi a zlatej rybke; Ako išlo vajce na vandrovku; Rozprávka o repe; O Gaštankovi, čo nemal kožúšok; Čin, Čin; Janko Hráško; O dvanástich mesiačikoch; Hrnček var!; Palica, von z vreca!; Macko Uško; Tri medvede...

ROZPRÁVKOVÉ KNIŽKY

Môj macík; Moja prvá čítanka; Čo si hračky rozprávali; Utopený mesiačik; Rozprávky o zvieratkách (V. G. Sutejev)

PRÍBEHY ZO ŽIVOTA DETÍ

Janka a Danka

Autori: M. Ďuríčková, M.R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska, M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová, J. Pavlovič, R. Móric, E. Čepčeková

OBRÁZKOVÉ KNIŽKY

Obrázkové čítanie

Autori: V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová

Náročnosť odporúčaných tém sa bude prispôsobovať danému ročníku a individuálnym schopnostiam žiaka.

RKS – knihy a rozprávky	Téma
Knihy: V lese a na čistinke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Palička pomocníčka, Príbehy Maťa a Klinčeka: Ako vyhнали diviaka Rozprávky: Palička – pomocníčka Jablko Červená čiapočka Koza rohatá a jež Domček , kto v tebe býva Pampúšik Tri medvede	Lesné zvieratá
Knihy: Rozprávky o psíčkoví a mačičke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kuriatko a káčatko Zabavme sa s Macom Pacom Rozprávky: Rozprávka o sliepočke a kohútikovi Kuriatko a káčatko	Domáce zvieratá

Ako išlo vajce na vandrovku O repe Maco Paco pomáha na gazdovstve Mechúrik Koščúrik Kozliatka a vlk Škaredé káčatko	
Rozprávky: O repe Komu dáme mliečko?	Zelenina
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kto povedal mňau?	Zvuky zvierat
Kniha: Rok Rozprávka: Čačky hračky / Bendová/	Rok
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Jablko O gaštankovi, čo nemal kožúšok	Jeseň
Rozprávka: O dvanástich mesiačikoch Kniha: Maco Snehuliakom Téma jar: Kniha: Dobrodružstvo s myškami Téma leto: Čačky hračky / Bendová/: Smädné kvietky Téma rodina- členovia: Rozprávky: O repe Červená čiapočka	Zima
Rozprávka: O repe Červená čiapočka	Na poli, v lese, v záhrade
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Remeslá
Kniha: Maco Snehuliakom: Nezvyčajný vianočný stromček Rozprávky: Medovníková chalúpka Vianočné dobrodružstvo	Vianoce

Témy čerpané z Vecného učiva ŠkVP

Základná orientácia

- Mená príbuzných
- Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý
- Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni

- Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore
- Spoznávanie najbližšieho okolia školy
- Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných častí svojho tela na iných.

Poznávanie prírody

- Zmeny v prírode podľa ročných období
- Zmeny počasia podľa ročných období
- Ďalšie domáce zvieratá
- Ďalšie voľne žijúce zvieratá
- Niektoré voľne žijúce vtáky
- Izbové a lúčne kvety
- Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách

- Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka
- Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo
- Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou
- Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla
- Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo
- Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu
- Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pragmatická rovina	25
Morfologicko-syntaktická rovina	15
Lexikálno-sémantická rovina	25
Rozvíjanie iných schopností žiakov spojených s komunikáciou	17
Foneticko-fonologická rovina jazyka	15
Rozvíjanie rozprávačských schopností	20

Rozvíjanie sociálnych zručností pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností, je predovšetkým rozvíjanie sociálnych zručností, nadväzovanie kontaktov, výmena informácií. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii. Na upevňovanie medziľudských vzťahov sa podieľajú aj iné predmety, ktoré sú súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Rozvíjanie sociálneho správania.

Hlavné ciele:

- Nadväzovanie sociálnych kontaktov, správanie sa k okoliu sociálne prijateľným spôsobom.

Ďalšie ciele:

- Zlepšovať schopnosť spolupracovať s ostatnými deťmi,
- rozširovanie hygienických návykov a pracovných návykov podľa individuálnych daností a potrieb,
- vyjadrovať svoj súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- prijateľným spôsobom sprostredkovať okoliu svoje pocity a požiadavky.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa bude realizovať na hodine rozvíjanie sociálnych zručností, 2 hodiny týždenne, 78 hodín ročne. Okrem tohto predmetu sa na upevňovaní a rozvíjaní sociálnych zručností podieľajú i ostatné vyučovacie predmety. Žiakov učíme uplatňovať vhodné spôsoby správania a komunikácie v rôznych situáciách a rozlišovať prejavy neprimeraného správania.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych sociálnych situáciách.
- Učiť sa základné osobné údaje a vyjadrovať ich vo vhodných spoločenských situáciách primeranými komunikačnými prostriedkami- ako sa volá, kde býva, kedy sa narodil, či má súrodencia...
- Osvojovať si základné pravidlá spoločenského správania (prosba, pozdrav, ospravedlnenie).
- Starostlivosť o obľúbené hračky.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu	18
Základné osobné údaje	24
Základné pravidlá spoločenského správania	26
Starostlivosť o hračky	10

Rozvíjanie grafomotorických zručností pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností. Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým mentálnym postihnutím nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom, v lepších prípadoch je vhodné naučiť ich ako formu dorozumievania písmo tlačené. K nácviku písania pristupujeme len u žiakov, ktorí majú na to vhodné dispozície.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Rozvíjanie grafomotorických zručností.

Hlavné ciele:

- Vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa bude realizovať na hodine rozvíjanie grafomotorických zručností, 1 hodina týždenne, 39 hodín ročne. Podpora rozvoja grafomotorických zručností je realizovaná i na ostatných predmetoch. Neustále upevňujeme smerovú orientáciu na stránke a riadku a základné hygienické návyky spojené s písaním.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi.
- Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka.
- Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.
- Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: a, e, i, o, u.
- Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru.
- Nacvičovanie písania slabík ma, me, mi, mo, mu.
- Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného na čítaní.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi.	3
Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka.	3
Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.	3
Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: a, e, i, o, u.	6
Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru.	8
Nacvičovanie písania slabík ma, me, mi, mo, mu.	8
Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného na čítaní.	8

Matematika pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Matematika. Učivo je potrebné žiakom podávať primeraným spôsobom, podľa individuálnych potrieb každého žiaka. Každý žiak prostredníctvom matematiky môže získať vedomosti z oblasti matematiky, v takom rozsahu ako je schopný podľa svojej úrovne ich aplikovať v praxi.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Sú kladené tak, aby boli orientované na žiaka, tak aby pôsobili na rozvoj kognitívnych schopností prostredníctvom individuálneho prístupu.

Hlavné ciele:

- Tvoriť skupiny rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- poznať farby,
- orientovať sa v priestore,
- pochopiť množstvo 5,
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

3. Proces vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na vyučovacích hodinách matematiky, prostredníctvom triedenia, priradovania, manipuláciou s predmetmi sa žiaci učia pochopiť množstvo 5. Učia sa pravo-l'avej orientácii. Výučba sa realizuje 2 hodiny týždenne, 78 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Porovnávanie predmetov podľa vlastností.
- Triedenie predmetov podľa vlastností.
- Vzťahy: väčší – menší.
- Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo –vľavo.
- Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5.
- Priradovanie predmetov k číslu 5.
- Priradovanie čísla 5 k predmetom.
- Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Porovnávanie predmetov podľa veľkosti	5
Triedenie podľa vlastností	5
Vzťahy väčší, menší	5
Orientácia v priestore	5
Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5	10
Priradovanie predmetov k číslu 5	15
Priradovanie čísla 5 k predmetom	15
Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik	18

Vecné učenie pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Vecné učenie. V tomto predmete žiaci s ťažkým a hlbokým mentálnym postihnutím získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenských odborov. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami učia sa chápať vzťahy medzi nimi. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode a podobne. Zo spoločenskovednej oblasti žiaci poznávajú svoje okolie, spoločnosť, vzťahy v rodine. Spoznávajú základy cestnej premávky, učia základným pravidlám bezpečnosti, upevňujú si základné potreby pre ochranu zdravia.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- viesť žiakov k pravdivému poznávaniu sveta, prírody, spoločnosti.

Hlavné ciele:

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny v miestnej oblasti, poznať niektoré zvieratá v miestnej oblasti, orientovať sa v bežných životných situáciách.

3. Proces vyučovania predmetu vecné učenie sa bude realizovať tak, aby každý žiak mal vypracovaný individuálny vzdelávací program, v ktorom je potrebné zvážiť čo je schopný sa naučiť. Je potrebné citlivo a vhodne vyberať metódy, postupy, pomôcky a formy motivácie, je rovnako potrebné zvážiť náročnosť úloh, čas potrebný na vykonanie úlohy. Výučba sa realizuje 2 hodinu týždenne, 78 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Základná orientácia

- Mená príbuzných
- Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý
- Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni
- Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore
- Spoznávanie najbližšieho okolia školy
- Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných častí svojho tela na iných.

Poznávanie prírody

- Zmeny v prírode podľa ročných období
- Zmeny počasia podľa ročných období
- Ďalšie domáce zvieratá
- Ďalšie voľne žijúce zvieratá
- Niektoré voľne žijúce vtáky
- Izbové a lúčne kvety
- Rozoznávajú ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách

- Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka
- Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo
- Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou
- Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla
- Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo
- Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu
- Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Základná orientácia	27
Poznávanie prírody	27
Orientácia v bežných životných situáciách	24

Etická výchova pre 5. – 6. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Etická výchova vedie žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti. Cieľom etickej výchovy je v rámci možnosti učiť ich, vychádzať s rovesníkmi, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne postoje.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Viesť žiakov k pozitívnym hodnotám a ich uplatneniu v bežnom živote,
- pomáhať nadobudnúť zdravé sebadôveru,
- podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností.

Hlavné ciele:

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

Ďalšie ciele:

- Nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti,
- pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca, Zrakový kontakt, Úsmev, Pozdrav, Otázka a prosba, Poďakovanie a ospravedlnenie, Rozhovor, Počúvanie, Pravda a lož.

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach, Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Tvorivé myslenie žiakov. Riešenie problémov

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov. Riešenie problém

Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Verbálna a neverbálna komunikácia, Spolupráca, Zrakový kontakt, Úsmev, Pozdrav, Otázka a prosba, Poďakovanie a ospravedlnenie, Rozhovor, Počúvanie, Pravda a lož.	16
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba, Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach, Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“.	6
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých, Tvorivé myslenie žiakov. Riešenie problémov	6
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva, Tvorivé myslenie žiakov. Riešenie problém	6
Etické aspekty ochrany prírody, Životné prostredie.	5

Náboženská výchova pre 5. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom, hodnotám a kresťanskému životnému štýlu.

2. Cieľ:

- Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného medziľudského spolunažívania.
- Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Disponovať sa na prijatie sviatosti zmierenia a sviatosti Eucharistie.
- Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Som Božie dieťa

- Som Božie dieťa.
- Krst.
- Krstné symboly /voda, krstné rúcho, svieca/.
- Zákon lásky.
- Ježiš – náš vzor.

Hlas Boha

- Milujem a oslavujem nebeského Otca.
- Milujem každého, aj seba.
- Rodičia.
- Chránim život a zdravie.
- Majetok.
- Hovorím pravdu.
- Hriech nás odvádza od Boha.
- Svedomie.

Ježiš – náš záchranca

- Otec posiela Syna.
- Syn nás zmieruje s Otcom.
- Mánotratný syn.
- Chceme sa zmieriť s Otcom.
- Sviatosť zmierenia

Ježiš nás privádza k Otcovi

- Posledná večera.
- Svätá omša a jej časti.
- Eucharistia.
- Život s Ježišom.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Som Božie dieťa	14
Hlas Boha	9
Ježiš – náš záchranca	10
Ježiš nás privádza k Otcovi	6

Pracovné vyučovanie pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie. Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okoliu. Je dôležitým faktorom pri vytváraní seba obslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k jeho rozvoju jeho schopností, možností a zručností.

Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v prirodzených podmienkach, situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Delí sa na zložky.

V zložke **sebaobslužné** činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

V zložke **práce v domácnosti** si osvojujú základné pracovné návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach, udržiavanie poriadku. Súčasťou je aj šitie – základy šitia, ručné práce. Súčasťou zložky sú práce v kuchyni – znalosti o potravinách, udržiavanie poriadku a hygieny v kuchyni.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

2. Ciele:

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch.
- zvyšovať samostatnosť pri základných sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- poznávať pracovné náradie.

3. Proces vyučovania predmetu sa bude realizovať na vyučovacích hodinách pracovné vyučovanie, 4 hodiny týždenne, 156 hodín ročne. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je dôležité pre každého žiaka zvoliť vhodnú činnosť podľa druhu a stupňa postihnutia a vybrať takú činnosť, ktorú dokáže zvládnuť. Je potrebné rovnako vybrať vhodnú formu motivácie. Žiaci si zvyšujú samostatnosť a rozširujú pracovné zručnosti a návyky. Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov a je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na zložky:

Sebaobslužné činnosti:

- Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.
- Používanie hygienických potrieb.
- Osvojovanie hygienických návykov bez/ s pomocou.
- Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.
- Hygiena na WC, splachovanie, rozlišovať mužské a ženské WC.
- Vyzliekanie a obliekanie s miernou pomocou.
- Osvojiť si rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.

- Obúvanie, vyzúvanie s miernou pomocou.
- Zapínanie, rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov.
- Osvojenie si základných stravovacích návykov.
- Samotné používanie lyžice pri jedle
- Používanie naberačky
- Zdvihnutie a pitie z pohára, vedieť ho položiť späť na stôl.

Práce v domácnosti:

- Odkladanie hračiek a predmetov na určené miesto.
- Odkladanie odevov a obuvi na určené miesto.
- Primerané používanie predmetov každodenného života.
- Používanie ramienka na šaty.
- Utieranie prachu a polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou.
- Zametanie a utieranie podlahy.
- Pozbieranie odpadkov do koša
- Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.
- Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou.
- Udržiavanie poriadku na stole: odkladanie špinavého riadu.
- Základy bezpečnosti v domácnosti.
- Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.
- Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni.
- Hygiena stola po jedle
- Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto.
- Natieranie na chlieb.
- Umývanie ovocia a zeleniny.
- Nalievanie nápojov do pohárov s pomocou.
- Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni:

- Rozkladanie a skladanie škatúl.
- Skladanie, prekladanie, lepenie papiera.
- Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti.
- Montážne a demontážne práce so skladačkami.
- Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní.
- Oboznámenie sa s náradím: kliešte.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti	65
Práce v domácnosti	55
Práce v dielni	36

Hudobná výchova pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova. Hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

2. Ciele:

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na vyučovacích hodinách hudobná výchova, 1 hodina týždenne, 39 hodín ročne. Je realizovaný do takej miery, do akej si žiak vie osvojiť dané schopnosti vzhľadom na stupeň jeho mentálneho postihnutia. Nacvičujeme správne dýchanie a artikuláciu pri speve, počúvanie spevu a hry na hudobné nástroje.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Počúvanie jednoduchých piesní, závisí od individuality žiaka.
- Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov a piesní.
- Jednoduché hry so spevom.
- Nácvič jednoduchých detských piesní a riekaniek (rôznych).
- Počúvanie reprodukovanej hudby (detské a ľudové piesne).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Počúvanie jednoduchých piesní v závislosti od individuality žiaka	10
Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov a piesní	10
Nácvič jednoduchých detských piesní a riekaniek (rôznych)	8
Jednoduché hry so spevom	6
Počúvanie reprodukovanej hudby (detské a ľudové piesne)	5

Výtvarná výchova pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Výtvarná výchova. Predmet výtvarná výchova má nezastupiteľné miesto vo vzdelávaní žiakov s ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pretože výtvarné aktivity napomáhajú rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku, rovnako rozvíja komunikačné schopnosti, expresívnu aj receptívnu zložku reči.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- koordinácie rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie, lateralita,
- rozvoj priestorovej orientácie, vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Hlavné ciele:

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať priestorovú orientáciu, rozvoj priestorovej pamäti,
- zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na vyučovacích hodinách výtvarná výchova, 1 hodinu týždenne, 39 hodín ročne.

Pomáhame žiakom rozpoznávať, pomenovať a pozorovať farby, tvary, objekty. Učíme ich zvládnuť najzákladnejšie zručnosti pre vlastnú tvorbu. Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú činnosťami iných vyučovacích predmetov, predovšetkým s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Na základe pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, farieb, štruktúr, farebnosti vedíme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti: kôra stromov rastliny, konáre, listy. Dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtlačujú, vtlačujú do vhodných materiálov, nalepujú.

Kresba - kreslenie predmetov:

- predmety vychádzajúce z kruhu: lopta, snehuliak, slnko, jablko,
- predmety vychádzajúce zo štvorca: šatka, utierka,
- predmety vychádzajúce z obdĺžnika: dvere, okno, kniha,
- maľovanky – vyfarbovanie.
- Používame ceruzu, rudku, voskový pastel, suchý pastel.

Maľba – žiakov vedíme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj – trojfarebných kombináciách.

- Používame tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby.

Modelovanie – poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov.

- Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.
- Modelovanie jednoduchej skutočnosti: ovocie, zelenina, nádoby, hračky a podobne.
- Používame hlinu, cesto, modurit, plastelínu a podobné materiály.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Kresba	15
Maľba	14
Modelovanie	10

Zdravotná telesná výchova pre 5. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Zdravotná telesná výchova. Na tomto predmete sa žiaci aktívne zapájajú do diania pri cvičeniach a i relaxácii. Je prispôsobený každému žiakovi tak, aby zvládol cvik, ktorý má naplánovaný vo svojom individuálnom vzdelávacom programe.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať pravidlá,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- zvyšovať schopnosť sebakontroly,
- naučiť sa dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať schopnosť zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- rozvíjať pozornosť,
- rozvíjať priestorovú a časovo – sledovú pamäť.

Hlavné ciele:

- Zlepšovanie hybnosti a koordinácie pohybov každej časti tela.

3. Proces vyučovania predmetu zdravotná telesná výchova sa bude realizovať na hodinách telesnej výchovy, 3 hodiny týždenne, 117 hodín ročne. Snažíme sa aby sa žiaci naučili dodržiavať a rešpektovať dané pravidlá, ktoré si na vyučovaní stanovíme, no zároveň rešpektujeme zdravotný stav a mentálnu úroveň každého žiaka.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Pohybové hry, zamerané na uvedenie si telesnej schémy.
- Riekanky, detské pesničky spojené s pohybom, resp. rolové hry, kontaktné hry.
- Loptové hry.
- Aktivity na cvičenie rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov.
- Chôdza: upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza po čiare, nácvik rytmickej chôdze, chôdza po schodoch, chôdza po špičkách, prekračovanie prekážok.
- Lezenie: po kolenách, smerom v pred, podliezanie a preliezanie prekážok, lezenie na zvislý a šikmý rebrík.
- Beh: beh daným smerom, beh v zástupe, vybehnutie na signál, hry spojené s behom.
- Skoky: poskoky na mieste, skok z miesta, skok daným smerom, preskok napnutej gumy
- Hádzanie a chytanie: chytanie lopty guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty, prehadzovanie lopty ponad prekážku, hod lopty horným oblúkom, prihrávky vo dvojiciach, kop do lopty, kolektívne hry s loptou.
- Sezónne činnosti: hry na snehu, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie, v jarnej dobe turistika, odporúča sa plávanie

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Chôdza. Pohybové hry.	21
Lezenie. Rolové a kontaktné hry.	20
Beh. Cvičenia rovnováhy, laterality.	20
Skoky.	20
Hádzanie a chytanie. Loptové hry.	20
Sezónne aktivity.	16